

Macrons hoop gaat niet in vervulling: uiterst rechts en uiterst links zijn populairder dan ooit

Posted on 26 juni 2024 by René ter Steege

Gaat uiterst rechts straks Frankrijk meebesturen als het Rassemblement National (RN) de parlementsverkiezingen wint? Dat is mogelijk sinds bij de Europese verkiezingen de partij van Jordan Bardella en Marine Le Pen de concurrentie verpletterde. Waarop president Emmanuel Macron vervroegde parlementsverkiezingen aankondigde. Zondag 30 juni is de eerste ronde, een week later de beslissende tweede. Een poging tot het scheppen van orde op een chaotisch politiek slagveld.

Sinds de Europese electorale triomf van de partij van Jordan Bardella en Marine Le Pen (31,3 procent van de stemmen) verkeert links Frankrijk in een anti-fascistische en anti-racistische hysterie. Voetballers uit de banlieues, linkse media, YouTubers met miljoenen volgers, een keur van bekende Fransen en de uiterst linkse partij La France Insoumise (LFI) vrezen een autoritair regime onder leiding van premier Bardella.

Buitenlanders, voor zover niet blank, kunstenaars, betogers, ambtenaren, werkers in de culturele sector krijgen het dan zwaar te verduren, volgens de linkse krant *Libération*: 'Frankrijk wordt dan als het Hongarije van Viktor Orbán.' En toch bereikt de hysterie niet dezelfde massale omvang als in 2002, toen Jean-Marie Le Pen de tweede ronde haalde van de presidentsverkiezingen. Theatermaker Ariane Mnouchkine verzuchtte in de krant *Nice-Matin*: 'Een deel van onze medeburgers is onze onmacht, ons narcisme, ons sektarisme beu.'

Nieuwe rellen dreigen

Zondagavond, als om acht uur de eerste exitpolls verschijnen, zal Frankrijk extra letten op de acties van jongeren in de banlieues. Hoe reageren zij als volgens de laatste peilingen het racistisch geachte RN rond de 33 procent van de stemmen haalt, genoeg voor een relatieve parlementaire meerderheid? Een nieuwe opstand is dan niet uitgesloten, precies een jaar na het ongekend heftige oproer van 2023.

Maar ook extreem-linkse elementen kunnen zorgen voor geweld, dat in Frankrijk altijd dicht aan de oppervlakte ligt. Zeker omdat hun verzet tegen het 'fascisme' goeddeels wordt gelegitimeerd door LFI, die vorig jaar weigerde de geweldsexplosie van allochtone jongeren te veroordelen en de politie de schuld gaf. *Le Monde* citeerde een voormalige hoge politiefunctionaris: 'Een RN-regering zal de spanningen en de verdeeldheid aanwakkeren, met alle kansen op geweld vandien, ook tijdens de Olympische Spelen in Parijs.'

Het Rassemblement National heeft nog moeite om de omvang te beseffen van zijn electorale triomf bij de Europese verkiezingen: in meer dan 32.000 van de 35.000 Franse gemeenten kwam de RN-lijst bovenaan. Nu regeringsverantwoordelijkheid wenkt, doet de partij er alles aan om niet extremistisch of verkwistend over te komen.

Zo belandde de verkiezingsbelofte over afschaffing of verlaging van de btw op honderd producten van eerste levensbehoeften en brandstof al in de ijskast. De veel rechtsere concurrent Reconquête, die ruziënd uiteen is gevallen, wordt op afstand gehouden. Marine Le Pens nicht Marion Maréchal, wegens insubordinatie uit Reconquête gezet door partijleider Eric Zemmour, ving bot toen ze haar tante verzocht om weer in genade te worden aangenomen.

Samenwerking met Les Républicains?

Marine Le Pen begint zich al presidentieel te gedragen. Ze wil 'alle Fransen' vertegenwoordigen, niet alleen rechtse. Wel hapert de missie van het RN om een geloofwaardige regeringspartij te worden. Want waar haalt de partij goede, niet door extremisme besmette, mensen vandaan? Mogelijk uit de dezer dagen geïmplodeerde post-gaullistische partij Les Républicains (LR).

Partijleider Eric Ciotti werd afgezet en uitgemaakt voor collaborateur toen hij samenwerking aanging met Le Pen en Bardella, maar de meeste LR-kiezers zijn daar juist voorstander van. De partij telt veel ervaren bestuurders. Overigens wil Bardella alleen premier worden als het RN de absolute meerderheid haalt in de Assemblée Nationale. Daar zijn 289 van de 577 zetels voor nodig. Peilingen voorzien, met de nodige slagen om de arm, een RN-fractie van rond de 240 zetels. Dat zou al sensationeel zijn. In de ontbonden Assemblée had de partij er 89.

Mélenchon geliefd in banlieues

Alle aandacht gaat uit naar de voorspelde zege van het RN, waarbij de goede score van het linkse Nieuwe Volksfront naar de achtergrond verdwijnt. Alle invectieven ten spijt, stijgt deze gelegenheidscoalitie in de peilingen tot 27 procent. Fransen die gruwen van het RN zullen, desnoods met de neus dicht, stemmen op kandidaten van LFI, de Parti Socialiste, de Parti Communiste en de Groenen.

De leider van LFI, Jean-Luc Mélenchon, houdt zich er officieel buiten, op dringend verzoek van zijn partners die walgen van zijn Hamas-vergoelijkende standpunten en beledigingen. Maar hij kan bogen op veel meer aanhangers dan zijn coalitiegenoten. Vooral in de deels geïslamiseerde banlieues is hij geliefd. De beschuldigingen van antisemitisme deren zijn populariteit niet.

Maar het gelegenheidspact is vernederend voor gematigd-linkse politici als oud-president François Hollande die zich uitsluitend met hem hebben verbonden om het ultra-rechtse gevaar te keren. Hollande verzocht Mélenchon wel om tijdens de verkiezingscampagne zijn mond te houden. Lekker sfeertje bij de kameraden. Als straks de Franse politiek wordt beheerst door rechtse radicalen van het RN en linkse radikalinski's van LFI liggen instabiliteit en geweld op de loer.

Geïsoleerde Macron mag blij zijn met een derde plaats

President Emmanuel Macron hintte daar maandag op, toen hij zei te vrezen voor een 'burgeroorlog' als 'extremen' aan de macht komen. Overdrijving blijft dus niet beperkt tot links. De president maakt na de zware Europese nederlaag van zijn partij (14,6 procent) een verwarde, geïsoleerde indruk. Hij had de vervroegde verkiezingen niet hoeven uitschrijven en kunnen aanblijven tot 2027. In plaats daarvan rekende hij op een schokeffect van de zege van het RN bij verkiezingen die Fransen weinig interesseren. Als het er wél op aankomt, zouden ze kiezen voor het veilige midden, vooral zijn partij Renaissance, en de extremen naar de marges duwen.

Het tegendeel gebeurde: RN en LFI werden nóg populairder. Macrons bondgenoten, voor zover niet gevlucht, mogen zondag blij zijn als ze de derde plaats behalen. Macron zal ongeacht de uitslag aanblijven als president, verzekerde hij zondag in een 'brief aan de Fransen'. Hij is in eigen kring inmiddels zo ongeliefd, dat aspirant-parlementsleden van Renaissance zijn konterfeitsel van hun verkiezingsposters halen.

René ter Steege *is journalist, schrijver en vertaler. Hij vertaalde het boek* ***'De laatste dagen van Samuel Paty'*** *over de terroristische moord op een Franse leraar. Het boek is overal te koop, zoals in de* ***winkel van Wynia's Week****.*

Wynia's Week *is onafhankelijk, ongebonden en broodnodig. De donateurs maken Wynia's Week mogelijk. Doet u mee? Dat kan op verschillende manieren, kijk HIER. Hartelijk dank!*